

FØROYA FUGLAFRØÐIFELAG

FUGLAÁRIÐ 2025

Til øll við áhuga fyri føroysku náttúruni

Ben Porter

**DRUNNHVÍTAR OG
LJÓSDÁLKING**

**Nátthegrar í
Norðuratlantshavi**

**JENS-KJELD
JENSEN GREIÐIR**

FRÁ: Drunnhvítar, rottur
og mýs í 2025

**HVUSSU SETA VIT OKKARA
DÁM Á BURÐADYGGA
FERÐAVINNU Í FØROYUM?**

Jógvan Thomsen

Skrápur í Nólsoy

Les eisini um:

SJÁLDSAMIR FUGLAR Á VITJAN

LUTTØKU Á BIRDLIFE FUNDRAISING WORKSHOP

HVUSSU EIN DRUNNHVÍTI KNÝTTI SAMAN 18 ÁR OG 3000 KM

NÓLSOY

DRUNNHVÍTAR, ROTTUR OG MÝS

TEKSTUR OG MYNDIR:
JENS-KJELD JENSEN

Sum flestum kunnugt er heimsins stórsta drunnehvítabæli í Nólsoy og í nógv ár hava vit óttast, at rotta skal koma til Nólsoyar, av tí at hon helst fer at oyða allan drunnehvítastovnin í oynni.

Tíðliga í 1890-árunum varð fyrsta rottan fangað á Borðuni í Nólsoy í sambandi við, at vitin varð bygður. Í tíðarskeiðnum 1890-2002 hevur rotta verið at sæð fimm ferðir tilsamans (Jensen, 2002). Síðan 2002 hevur einans ein eygleiðing verið av rottusporum í kavanum í Nólsoy í 2010 (Jensen, 2025).

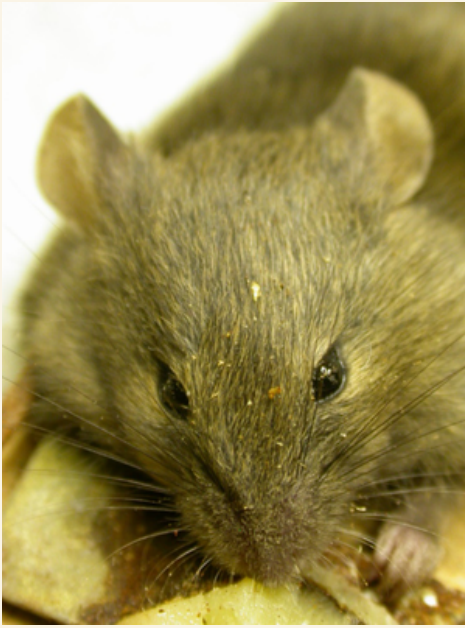
Tá Nólsoy á vári 2012 varð tilnevnd at vera Ramsar-oyggj, vórðu tunlar lagdir á Oksadalsrygginum, Eggjarkletti, Hósmøl og Borðuni. Blekkpappír varð lagt í tunlarnar fyri at avdúka, hvørji djór ferðast gjøgnum teir. Tað vóru Marnar á Skúr og Jens-Kjeld Jensen, sum lögdu flestu av tunlunum, meðan onnur fólk hjálptu til við at leggja tunlarnar á Borðuni. Avtalan var síðani, at fólk frá Tórshavnar kommunu skuldu leggja blekkpappír í tunlarnar tvær ferðir um árið. Avtalaða eftirlitið hevur ikki gingið eftir ætlan. Summi ár hevur einki eftirlit verið, og onnur ár hevur einans verið eitt eftirlit í økinum á Oksadalsrygginum og Suðuri í Dølum ella í Nólsoyar bygd. Tá eftirlitið hevur verið gjørt eftir ætlan, hevur einki spor verið av rottu, men nógv spor av músum. Mýs hava verið í Nólsoy síðan víkingatíðina (Bret et al. 2025), men ungar ábendingar hava verið um, at tær eta egg og pisur hjá drunnhvíta.

Marnar á Skúr leggur tunnul út í Nólsoy í 2012

Á sumri 2025 vóru 92 reiðurkassar í økinum á Oksadalsrygginum og Suðuri í Dølum, og 55 drunnhvítar og ein lundi vurpu í reiðurkassunum. Fyrsta drunnhvítaeggið varð vorpið umleið 1. juli, og seinasti ungin fleyg til Suðurafrika 17. desember, so í 6½ mánað vóru livandi "lokkingarbitar" til mýs og rottur. Um rotta hevði verið í økinum, hevði tað verið óhugsandi, at hon ikki hevði gjørt sær dælt av móguleikanum at taka egg ella ungar úr reiðurkassunum. Eisini høvdu vit lagt tað til merkis, um mýs høvdu etið drunnhvítaegg ella -ungar.

"Mýs hava verið í Nólsoy síðan víkingatíðina, men ungar ábendingar hava verið um, at tær eta egg og pisur hjá drunnhvíta"

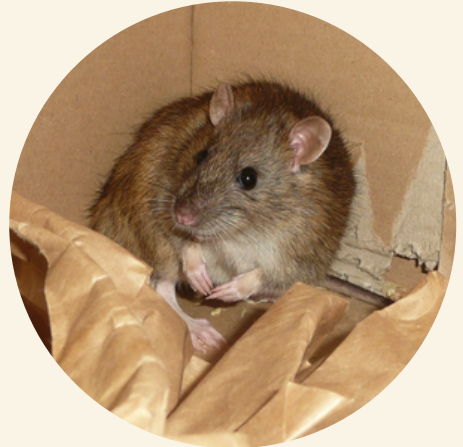

Mús, andlitsmynd

Hóast eftirlitið hjá Tórshavnar kommunu ikki verður framt, sum vit avtalaðu í 2012, so er skil í, so leingi sum útlendingar og eg, Jens-Kjeld, hava umsjón við reiðurkassunum hjá drunnhvítunum. Higartil hava vit rættliga gott eftirlit við, um rotta kemur til drunnhvítabølið, og um mýsnar skuldu fingið ein ringan vana við at eta drunnhvíta.

Men fyri tað er Tórshavnar kommuna sjálvandi ikki undantikin sína samábyrgd. Tað hevði verið spell, um drunnhvítin, sum er varður av borgarstjóranum í Havn, hvarv á hansara vakt ...

Tað eru fleiri dømi um, at mýs taka pisurnar hjá sjófugli á oyggjum á sunnaru knatthálvuni, sum til dømis Connan et al. (2024) vísa á. Í tíðarskeiðnum frá umleið 20. juli til 20. oktober 2025 høvdu niðurlenska Anne Ausems og walisiski Ben Porter saman við hjálparfólki úr Póllandi, Kanada og Bretlandi umsjón við reiðurkassunum. Síðani helt eg fram við umsjónini, inntil seinasta pisan fleyg úr reiðurkassanum.

*Tom rotta hjá Bergi Olsen 2011
Mynd: Marita Gulkleit*

“Tað eru fleiri dømi um, at mýs taka pisurnar hjá sjófugli á oyggjum á sunnaru knatthálvuni”

English summary:

Nólsoy – European Storm Petrels, rats and mice 2025

Nólsoy is home to the World's largest colony of European Storm Petrels and was designated as a Ramsar site in 2012. The biggest threat to breeding Storm Petrels is non-native mammalian predators such as rats, which can decimate colonies by eating their eggs and chicks. The fear has always been that brown rats might find their way to Nólsoy and wipe out this internationally important colony of Storm Petrels. Torshavn municipality is responsible for rat monitoring on Nólsoy, but this monitoring has been sporadic. There are many mice everywhere on Nólsoy, and there were concerns that these might develop behaviors that endanger the Storm Petrels, such as predating eggs or chicks. Additional monitoring has been carried out since 2021 by researchers working with Jens-Kjeld Jensen and Jógvan Thomsen on the island. In 2025, 55 Storm Petrels laid eggs in 92 of the nest boxes on the east side of Nólsoy. In the period from July 1st when the first egg was laid and to December 17th when the last young left the nest box, there was no indication that there were rats in the area and that the mice were

attacking eggs or young of Storm Petrels. However, it remains critical to ensure that appropriate monitoring is taking place on the island to safeguard this population.

Keldur

Payseur, B. A., Jing, P., Howell, E. K., Frayer, M. E., Jones, E. P., Magnussen, E., Jensen, J.-K., Chan, Y. F., & Searle, J. B. (2025). Population genomics of giant mice from the Faroe Islands: Hybridization, colonization, and a novel challenge to identifying genomic targets of selection. *Genome Biology and Evolution*, pp. 1–16.

Connan, M., Jones, C. W., Risi, M. M., Smyth, L. K., Oppel, S., Perold, V., Stevens, K. L., Daling, R., & Ryan, P. G. (2024). First evidence of mouse predation killing adult great albatrosses. *Biological Invasions*, Vol 26 (0123456789), 25–31.

Jensen, Jens-Kjeld (2002). Rottur í Nólsoy. Frágreiðing frá Føroya Fuglafrøðifelag, 16, 20.

Jensen, Jens-Kjeld 2025:
www.jenskjeld.info/FO_side/rotta.html

